

Aprobat
Director AFCN

POLITICA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE

Politica de prevenire și descurajare a conduitei interzise
în activitățile Administrației Fondului Cultural Național,
în calitate de Agenție de implementare a Investiției I5, C 11, Pilonul IV, PNRR

Cuprins

I. SCOPUL POLITICII	3
II. DOMENIUL DE APLICARE	3
III. TERMENI ȘI DEFINIȚII	4
IV. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ ANTICORUPȚIE	7
V. MANAGEMENTUL RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE	8
VI. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR / SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ .	9
VII. CONFIDENȚIALITATE	11
VIII. RESPONSABILITĂȚI	11
IX. DISPOZIȚII FINALE.....	12
Indicatori de fraudă	14
Elemente de prevenire a fraudei și corupției	24

I. SCOPUL POLITICII

1.1. Politica antifraudă și anticorupție a Administrației Fondului Cultural Național în calitate de Agenție de implementare pentru Investiția I5, Componenta 11, Pilonul IV din PNRR (denumită în continuare AFCN) are scopul de a crea și a dezvolta un mediu instituțional intern, care să favorizeze prevenirea și combaterea fraudei și corupției prin responsabilizarea întregului personal al AFCN de a contribui la consolidarea acestui mediu prin sporirea gradului de conștientizare a riscurilor și a consecințelor de fraudă și corupție.

1.2. Totodată, politica antifraudă și anticorupție are ca scop și conștientizarea de către personalul AFCN a faptului că este interzisă orice activitate ilegală, inclusiv fraudă în beneficiul instituției ori beneficiul personal obținut ilegal sau imoral, precum și oferirea unui mediu adecvat angajaților și persoanelor din exterior de a raporta/comunica problemele suspecte cu comportament fraudulos, corupt, infracțional și asigurarea că toate activitățile frauduloase suspectate vor fi pe deplin investigate.

1.3. De asemenea, prezenta Politică urmează să contribuie la consolidarea și amplificarea activităților de control intern managerial, care să ajute la detectarea și prevenirea fraudei și altor activități ilegale desfășurate în detrimentul intereselor financiare, patrimoniale și de imagine ale AFCN.

1.4. Obiectivele Politicii sunt dezvoltarea integrității, a responsabilității, a integrității și a rezistenței față de riscurile de corupție prin asigurarea unui proces decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile, precum și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și cu regulamentele europene.

1.5. La nivelul AFCN se vor lua măsuri adecvate pentru a se asigura că utilizarea fondurilor în legătură cu Investiția I5 finanțată prin Mecanismul de Redresare și Reziliență respectă dreptul aplicabil al Uniunii și cel intern. AFCN trebuie în special să se asigure că fraudă, corupția și conflictele de interese sunt prevenite, depistate și corectate și că finanțarea dublă din cadrul mecanismului este evitată.

II. DOMENIUL DE APLICARE

2.1. Prezenta politică se aplică asupra tuturor fraudelor sau suspiciunilor de fraudă, care implică personalul AFCN, inclusiv în raport cu alte entități publice, beneficiari finali, operatori economici, și/sau alte părți, cu relații de natură financiară și/sau non-financiară.

2.2. Activitatea de investigare a fraudei/suspiciunii de fraudă va fi efectuată indiferent de nivelul riscului implicat, poziția/postul ocupat, de circumstanțe și/sau relația părții implicate cu AFCN.

2.3. La prezenta Politică se anexează o listă neexhaustivă a celor mai frecvenți indicatori de fraudă, ce poate fi actualizată, la necesitate (Anexa 1).

III. TERMENI ȘI DEFINIȚII

3.1. *Abuz de autoritate* - Fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale ale subordonatului ori îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu;

3.2. *Abuz de serviciu* - fapta funcționarului public/personalului contractual care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice;

3.3. *Acte de corupție* - fapte prevăzută la art. 289-292 din Codul Penal, respectiv luarea de mită, darea de mită, traficul de influență, cumpărarea de influență. În sens mai larg, corupția este abaterea de la moralitate, de la cinste, de la datorie. Ca expresie a relației dintre autorități și cetățeni, corupția reprezintă folosirea discreționară a poziției sau a funcției, prin recurgerea la mijloace ilicite și ilegale, în scopul obținerii unor interese personale sau de grup;

3.4. *Conflict de interese* - situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative;

3.5. *Cumpărarea de influență* - promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public/personal contractual, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească/ să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri;

- 3.6. *Darea de mită* - promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase în legătură cu îndeplinirea/neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri;
- 3.7. *Delapidarea* - însușirea, folosirea sau traficarea de către un funcționar public/personal contractual, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează;
- 3.8. *Deturnarea de fonduri* - schimbarea destinației fondurilor bănești ori a resurselor materiale alocate unei autorități publice sau instituții publice, fără respectarea prevederilor legale;
- 3.9. *Factor de risc* - circumstanță de orice gen care permite, încurajează, provoacă apariția manifestărilor de corupție; condiția sau împrejurarea particulară care influențează gradul de risc, contribuind la apariția unui anumit eveniment sau la producerea unei acțiuni ori oferind oportunitatea de obținere a unor avantaje sub orice formă;
- 3.10. *Factor de risc de fraudă* - evenimente sau condiții care indică o stimulare ori o presiune de a comite o fraudă sau care oferă oportunitatea de a comite o fraudă;
- 3.11. *Falsul în declarații* - declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 din Codul Penal sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe;
- 3.12. *Falsul material în înscrisuri oficiale* - falsificarea unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice;
- 3.13. *Fraudă* - act ilegal comis intenționat prin inducerea în eroare, faptă de înșelăciune săvârșită spre a realiza un profit material prin atingerea drepturilor aduse altei persoane. Frauda presupune inclusiv obținerea pentru moment sau provocarea pe viitor a unor beneficii sau avantaje necuvenite, ca rezultat al raportării financiare frauduloase, însușiri ilegale de active.
- 3.14. *Factori de apariție a riscului de fraudă* - evenimente sau condiții care implică stimulente sau presiuni financiare de a comite o fraudă.
- 3.15. *Infrațiune* - faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală;
- 3.16. *Integritate instituțională* - integritatea profesională a tuturor angajaților din cadrul entității publice, cultivată, controlată și consolidată de către conducător, precum și toleranța zero la incidentele de integritate admise de agenții publici;

- 3.17. *Integritatea morală* - principiu conform căruia funcționarilor publici/personalului contractual le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției publice pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție;
- 3.18. *Luarea de mită* - fapta funcționarului public/personalului contractual care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri;
- 3.19. *Neglijența în serviciu* - încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice;
- 3.20. *Nereguli grave* - fraudă, corupție și conflicte de interese în legătură cu măsurile sprijinite de mecanism sau o încălcare gravă a unei obligații prevăzute în contractul de finanțare;
- 3.21. *Obținerea ilegală de fonduri* - folosirea ori prezentarea de documente sau date false, inexacte ori incomplete, pentru primirea aprobărilor sau garanțiilor necesare acordării finanțărilor obținute sau garantate din fonduri publice, dacă are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri;
- 3.22. *Sistemul de control intern* - sistem organizat și implementat de management și întreg personalul, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor prin: eficiența și eficacitatea operațiunilor, conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile, fiabilitatea, siguranța și integritatea informației.
- 3.23. *Tăinuire* - primirea, dobândirea, transformarea ori înlesnirea valorificării unui bun, de către o persoană care fie a cunoscut, fie a prevăzut din împrejurările concrete că acesta provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, chiar fără a cunoaște natura acesteia;
- 3.24. *Traficul de influență* - pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public/personal contractual și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri;
- 3.25. *Triunghi al fraudei* - o combinație din 3 elemente bine definite care generează producerea fraudei.

Acestea sunt:

- Motivația sau presiunea – evenimente care au loc în cadrul entității publice sau în viața unei persoane. Sub presiunea de fraudă necesitățile personale devin mai presus decât etica profesională și necesitățile entității publice. Stimulentul, de regulă, apare dintr-o necesitate financiară semnificativă sau dintr-o problemă, de exemplu: necesitatea de bani, a unui bonus sau păstrarea serviciului. De asemenea, ar putea fi dorința de a ajunge într-o poziție mai avansată în entitatea publică sau de a atinge un standard mai înalt de viață;
- Oportunitatea – elementul asupra căruia persoana are în mod evident controlul. O activitate nesupravegheată corespunzător va determina ușor posibilitatea fraudei. Oportunitatea este creată de activitățile de control insuficiente (de exemplu: nu există separarea atribuțiilor, managementul deficient și/sau beneficierea de funcția ocupată ori autoritatea de care dispune pentru a neglija controalele)
- Conștientizarea sau justificarea – este o decizie conștientă a unei persoane de a-și plasa necesitățile personale mai presus decât necesitățile altor persoane și/sau ale entității publice și de a justifica decizia respectivă, în mare parte, pentru sine însuși. Conștientizarea consecințelor fraudei este caracterizată la modul general de elementul de anormalitate (contrar regulilor stabilite).

3.26. *Uzul de fals* - folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice.

IV. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ ANTICORUPȚIE

4.1. Conducerea AFCN promovează o politică de toleranță zero în legătură cu fraudă și corupția și mobilizează tot personalul ministerului să acționeze, în permanență, onest, cu integritate și demnitate, să protejeze toate resursele încredințate, să nu facă abuz de poziția ocupată.

4.2. Politica și cultura antifraudă și anticorupție este promovată de către conducerea AFCN, prin următoarele:

- a. Investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă/suspiciune de fraudă, dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
- b. Implementarea, dezvoltarea și consolidarea unui sistem eficace de control intern managerial;
- c. Asigurarea prevenirii, detectării și corectării conflictului de interese, fraudei, corupției și dublei finanțări la nivelul reformelor și/sau investițiilor, respectiv al proiectelor finanțate în cadrul PNRR;

- d. Realizarea de verificări privind evitarea dublei finanțări, inclusiv evaluarea riscului de dublă finanțare;
- e. Realizarea de verificări privind achizițiile publice, pe baza metodologiei de eşantionare, potrivit prevederilor procedurale ale AFCN;
- f. Întreprinderea măsurilor pentru recuperarea oricăror pierderi rezultate din fraudă, inclusiv, printr-o acțiune penală, în cazul constatării indiciilor de fraudă;
- g. Realizarea de verificări privind prevenirea și detectarea conflictului de interese la nivelul entităților implicate în execuția bugetară a fondurilor aferente PNRR;
- h. Verificarea, din punct de vedere administrativ, a aspectelor ce pot reprezenta elemente constitutive ale unei nereguli grave, care vor fi raportate către DLAF/EPPO/DNA/OLAF/ANI.
- i. Evaluarea riscurilor,
- j. Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale;
- k. Securizarea accesului la sistemele informaționale;
- l. Asigurarea transparenței activităților derulate;
- m. Segregarea sarcinilor, consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore; implementarea procedurilor adecvate activităților, inclusiv utilizarea principiului celor "patru ochi" acolo unde este posibil;
- n. Managementul riscurilor de fraudă;
- o. Managementul neregulilor,
- p. Sesizarea conducerii AFCN și a organelor abilitate, în cazul identificării unor suspiciuni de fraudă și corupție;
- r. Investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă/suspiciune de fraudă (anonime sau în alt mod), dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
- s. Luarea în considerare dacă au existat erori de verificare/control și aplicarea măsurilor disciplinare responsabililor de comiterea erorii care a condiționat fraudă;
- t. Asigurarea transparenței Politicii antifraudă și anticorupție, cu plasarea acesteia pe pagina de internet a AFCN, cu acces nerestricționat pentru toți utilizatorii;

V. MANAGEMENTUL RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE

5.1. Angajații AFCN trebuie să evite situații în care interesele proprii să intre în conflict cu funcțiile exercitate, fie că conflictele sunt reale, potențiale sau susceptibile să apară. Frauda, implicit, poate determina pierderi financiare, perturbarea activității AFCN precum și riscul de reputație. Pentru a gestiona adecvat aceste riscuri este importantă și necesară consolidarea continuă a proceselor de activitate, procedurilor aplicabile și sistemelor de control intern existente. La luarea oricărei decizii, fiecare angajat al AFCN trebuie să țină cont de posibilele riscuri operaționale și reputația asociată activității respective.

5.2. Procesul de gestionare a riscurilor de fraudă și corupție are drept scop de a permite conducerii AFCN să identifice elementul de nesiguranță privind atingerea obiectivelor stabilite și riscul asociat acestuia, astfel încât să aibă oportunitatea de a spori capacitatea de a adăuga valoare, de a oferi servicii, eficiente și eficace.

5.3. Procesul de gestionare a riscurilor de fraudă și corupție stabilește un cadru general, unitar de evaluare a riscurilor la nivelul contractelor de finanțare, în vederea stabilirii unor măsuri eficiente și proporționale de detectare și prevenire a acestora.

5.4. Gestionarea riscurilor de fraudă și corupție implică 5 acțiuni:

- Identificarea riscurilor la nivel de structură de implementare și la nivel de activități, asociați indicatorilor de fraudă;
- Evaluarea riscurilor prin estimarea impactului și probabilității producerii acestora;
- Stabilirea măsurilor care urmează a fi întreprinse, în vederea atenuării riscurilor;
- Prevenirea riscurilor de fraudă, detectarea și raportarea suspiciunilor de fraudă;
- Investigarea, corecția și urmărirea penală.

5.5. Riscurile specifice de fraudă care ar trebui evaluate vor fi identificate pe baza cunoștințelor acumulate în urma cazurilor anterioare de fraudă cu care s-au confruntat politicile de coeziune, precum și prin raportare la schemele comune de fraudare recunoscute și recurente.

VI. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR / SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ

6.1. Controlul intern este un sistem organizat și implementat de management și întregul personal al AFCN, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor, având în vedere: eficiența și eficacitatea operațiunilor; conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile; fiabilitatea, siguranța și integritatea informației.

6.2. Existența unui sistem eficient de control intern, care înglobează activități specifice pentru prevenirea și/sau detectarea precoce a fraudelor, reprezintă un rol important în tratarea riscurilor de fraudă. Este necesar să fie implementate proceduri de prevenire și control pentru activitățile/procesele cu riscuri sporite de fraudă. Un factor important, care contribuie la probabilitatea că un angajat va avea posibilitatea de a comite un act de fraudă, este oportunitatea. În acest sens trebuie analizate oportunitățile pe care angajații le-ar avea pentru a comite fraudă și să se ia măsuri pentru diminuarea riscurilor.

6.3. Un sistem de management și control eficient și eficace presupune inclusiv activități de verificare la fața locului, în scopul investigării sesizărilor de fraude/nereguli grave și implementarea corespunzătoare și la timp a recomandărilor formulate de organismele de control și audit intern și extern, naționale și europene.

6.4. Toate problemele semnificative de integritate sau de conformitate sunt raportate prompt, în conformitate cu politicile și procedurile aplicabile ale AFCN, inclusiv cu prezenta politică. După caz, problemele relevante sunt transmise conducerii AFCN, pentru ca acestea să decidă cu privire la măsurile adecvate care urmează să fie adoptate, împreună cu recomandările specifice cu privire la eventualele măsuri corective și la posibili factori de atenuare a riscurilor, dacă este cazul.

6.5. Conducerea AFCN aplică practici solide pentru gestionarea riscurilor operaționale, în conformitate cu principiile legislației naționale și UE relevante. Acestea cuprind măsuri care permit identificarea, evaluarea, diminuarea și monitorizarea riscurilor operaționale. Riscurile operaționale care prezintă suspiciuni de conduită interzisă și/sau orice alte activități ilegale care aduc atingere intereselor financiare ale UE sunt raportate prompt în conformitate cu politicile și procedurile aplicabile AFCN, inclusiv cu prezenta politică.

6.6. Detectarea fraudelor se realizează prin recepționarea informației din diferite surse, toate sursele de informare trebuie să fie accesibile atât pentru angajații AFCN cât și pentru persoanele din exterior care au motive să sesizeze suspiciuni de fraudă. Tehnicile aplicate în detectarea fraudei includ proceduri analitice pentru a selecta anomalii, mecanisme solide de raportare și actualele evaluări de risc.

6.7. În scopul aplicării eficiente a politicii și facilitării procesului de investigare, personalul AFCN este încurajat să semnaleze fraude/suspiciuni de fraudă, dacă dispun de astfel de informații.

6.8. Angajatul care a semnalat o fraudă/suspiciune de fraudă este în drept să rămână anonim. Important este ca informația raportată să fie exactă, cu referințe detaliate cum ar fi: persoana(e) implicată(e); fraudă/suspiciunea de fraudă comisă/posibilă de a fi comisă, locul/timpul, alte informații utile.

6.9. Rezultatele controlului vor fi comunicate conducerii AFCN de către echipa de control printr-un raport semnat de către toți membrii.

6.10. Deciziile cu privire la aplicarea corespunzătoare a legislației în vigoare sau sesizarea organelor abilitate respectiv de urmărire penală vor fi luate împreună cu conducerea AFCN.

6.11. Suspiciunile de fraudă/nereguli grave identificate vor fi raportate autorităților naționale/europene, cu competențe în domeniu, respectiv ANI/DNA/DLAF/OLAF/EPPO.

VII. CONFIDENȚIALITATE

7.1. Confidențialitatea informației aferentă actelor frauduloase raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspectate, dar ulterior găsite nevinovate.

7.2. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă vor fi tratate în mod confidențial. Este obligatoriu să se păstreze confidențialitatea datelor cu caracter personal referitoare la persoanele care au sesizat posibile fraude/nereguli, la care se va asigura acces conform legislației în vigoare. Principiul de bază este că orice informație privind suspiciunile de fraudă/nereguli trebuie tratată confidențial. Confidențialitatea privind identitatea persoanei care face sesizarea este garantată.

7.3. Structura de control va lua toate măsurile necesare și rezonabile pentru a garanta persoanelor care au furnizat cu bună credință și având motive întemeiate informații despre cazurile suspectate de fraudă, că nu vor suferi repercusiuni la nivel personal, profesional sau financiar.

7.4. Rezultatele investigației nu vor fi divulgate sau discutate cu persoanele ce nu dispun de competența respectivă și se vor divulga sau discuta doar cu persoane relevante, la decizia conducerii AFCN.

VIII. RESPONSABILITĂȚI

8.1. Conducerea AFCN are obligația fiduciară și responsabilitatea de a lua măsuri pentru a descuraja, detecta și preveni corupția și fraudă. Abordarea integrată de combatere a fraudei ajută la înțelegerea sensibilității AFCN la riscul de fraudă cu scopul de a identifica zonele cu un risc ridicat de fraudă și de a dezvolta un plan de control al fraudei. Acest lucru se poate realiza prin abordarea ariilor cu risc critic de fraudă, monitorizarea eficientă a diminuării riscului de fraudă și răspunderea cazurilor reale de fraudă.

8.2. La nivelul AFCN, echipa de evaluare a riscului de fraudă include personal din cadrul structurii de specialitate cu rol de coordonare.

8.3. Prin personalul amintit, AFCN efectuează evaluări ale riscurilor de fraudă, consiliere cu privire la cele mai bune practici de gestionare a riscului de fraudă și ajută la implementarea măsurilor de detectare a fraudei și prevenire a acesteia prin:

- Efectuarea de controale legate de gestionarea riscului de fraudă;
- Revizuirea contractelor și a documentelor justificative, revizuirea procedurilor interne, dacă este cazul;
- Interviuri cu personalul cheie din structurile de coordonare, respective implementare;
- Implementarea de măsuri antifraudă și anticorupție.

8.4. AFCN are obligația de a implementa măsuri eficiente de prevenire a acțiunilor sau omisiunilor ce pot prejudicia fondurile alocate prin Mecanismului de Redresare și Reziliență ori pot permite încălcarea legislației naționale și a regulamentelor europene, în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene;

8.5. AFCN este responsabil de stabilirea și menținerea unui sistem de management financiar și control eficient, pentru asigurarea conformității cu legislația națională și europeană, în baza cărora să prevină fraudă/corupția.

8.6. AFCN este responsabil de:

- a. Implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern pentru a reduce riscurile de fraudă;
- b. Identificarea și evaluarea riscurilor de fraudă ca parte componentă a riscului operațional;
- c. Implementarea măsurilor pentru prevenirea și detectarea fraudelor;
- d. Raportarea corespunzătoare a fraudelor/suspiciunilor de fraudă/corupție în cazul în care acestea au avut sau pot să aibă loc.

8.7. Personalul de execuție este obligat să asigure protejarea activelor, utilizarea rațională și eficientă a resurselor, protejarea și menținerea reputației entității.

8.8. În cazul în care angajatul a primit sau i s-a oferit de la terțe părți cadouri sau beneficii de orice natură și oferirea/acordarea lor este legată în mod direct sau indirect de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, acesta este obligat să informeze conducerea.

IX. DISPOZIȚII FINALE

9.1. Prevederile prezentei Politici intră în vigoare la data aprobării.

9.2. Manifestând toleranță ZERO pentru acte și fapte de corupție și promovând practici și standarde etice înalte, principii și valori solide, bazate pe criterii de moralitate, obiectivitate și profesionalism, AFCN asigură protejarea integrității și a reputației instituționale.

9.1. Prezenta Politică nu substituie legislația în vigoare în domeniul antifraudă și anticorupție.

Indicatori de fraudă

Această listă prezintă exemple de indicatori de fraudă și nu este o lista completă.

Apariția acestor indicatori nu înseamnă că există o fraudă, ci doar că ar exista condiții pentru apariția fraudei/suspiciune de fraudă.

Nr. crt.	Frauda	Indicatori de fraudă	Exemple
Activitatea de contractare și achiziții publice			
1	Corupție	Oferirea/primirea de mită - beneficiu tangibil oferit sau primit în vederea coruperii primitoului	Mita și comisioanele ilegale; Obiecte de valoare, cadouri, împrumuturi, taxe sau onorarii fictive, falsificarea de facturi, înregistrarea de cheltuieli fictive sau neîndeplinirea specificațiilor contractuale, etc.
		Traficul de influență - selecția părtinitoare, prețurile excesive nejustificate, produsele achiziționate în număr excesiv, acceptarea calității scăzute și întârzierea sau inexistența livrărilor	-Tratamentul favorabil nejustificat acordat unui contractant de către un responsabil pentru contractare într-o perioadă de timp. -Legături strânse între un responsabil pentru contractare și un furnizor de produse sau servicii. - creșterea inexplicabilă sau bruscă a averii responsabilului pentru contractare - responsabilul pentru contractare efectuează o activitate economică nedeclarată - contractantul este cunoscut în domeniul său de activitate pentru acordarea de comisioane ilegale - modificări nedocumentate sau frecvente ale contractelor, care conduc la majorarea valorii acestora - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post în afara domeniului achizițiilor publice - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese
2	Nedeclararea conflictelor de	Un interes financiar ascuns al unui angajat	- favorizarea inexplicabilă sau în mod excepțional a unui anumit contractant sau

	interese	al organizației contractante în ceea ce privește un contract sau un contractant.	vânzător - acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și de calitate scăzută etc. - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post din afara domeniului achizițiilor publice - există indicii potrivit cărora responsabilul pentru contractare efectuează o activitate paralelă
3	Practici de cooperare secretă	Depunerea de oferte de curtoazie	- „oferte fantomă”, cu scopul de a asigura aparența unei licitații concurențiale, fără a se urmări câștigarea acesteia
		Abținerea de la participare	Pentru ca manipularea procedurilor să reușească, numărul ofertanților trebuie să fie limitat și toți trebuie să participe la conspirație. Dacă la licitație se alătură un ofertant nou sau necooperant (un așa-numit „sabotor”), majorarea artificială a prețului devine evidentă. Pentru a preveni o astfel de posibilitate, conspiratorii pot oferi mită societăților străine pentru ca acestea să nu își depună ofertele sau pot utiliza mijloace mai agresive pentru a le împiedica să participe la licitație. De asemenea, în încercarea de a-și proteja monopolul, conspiratorii pot constrânge furnizorii și subcontractanții pentru ca aceștia să evite relațiile comerciale cu societățile necooperante.
		Rotația ofertelor	Conspiratorii depun oferte de curtoazie sau se abțin să liciteze pentru a permite fiecărui ofertant să depună, prin rotație, oferta cea mai ieftină
		Împărțirea piețelor	- oferta câștigătoare are un preț prea mare în raport cu estimările de costuri, listele de prețuri publicate, lucrările sau serviciile similare sau mediile la nivel de industrie și prețurile de piață corecte - toți ofertanții mențin prețuri ridicate - prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un ofertant nou

			<ul style="list-style-type: none"> - rotația ofertanților câștigători în funcție de regiune, tip de activitate, tip de lucrări; - ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți - configurație anormală a ofertelor (de exemplu, ofertele sunt separate de procentaje exacte, oferta câștigătoare este cu puțin sub pragul de preț acceptat, se încadrează exact în bugetul alocat, este prea mare, prea apropiată, diferența este excesivă, sumele sunt rotunjite, incomplete etc.); - legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune etc - în oferta contractantului sunt incluși subcontractanți aflați în competiție pentru contractul principal - contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți, sau ofertantul cu cel mai scăzut preț se retrage și devine subcontractant - unele societăți licitează întotdeauna una împotriva celeilalte, în timp ce altele nu o fac niciodată - ofertanții respinși nu pot fi localizați pe Internet sau în nomenclatoarele de societăți, nu au adrese etc. (cu alte cuvinte, sunt societăți fictive); - există corespondență sau alte indicii potrivit cărora contractanții efectuează schimburi de informații privind prețurile, își alocă teritorii sau încheie alte tipuri de acorduri neoficiale - practicile de ofertare prin cooperare secretă au fost constatate în următoarele sectoare și sunt relevante și pentru Fondurile Structurale: asfaltări, construcții de clădiri, activități de dragare, echipamente electrice, construcții de acoperișuri, eliminarea deșeurilor
4	Oferte discrepante	Personalul responsabil pentru	- oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută

		<p>contractare furnizează unui ofertant favorit informații confidențiale indisponibile celorlalți ofertanți</p>	<ul style="list-style-type: none"> - după atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile - activitățile pentru care se primesc oferte sunt diferite față de contractul propriu-zis - ofertantul are legături apropiate cu personalul responsabil cu achizițiile sau a participat la redactarea specificațiilor
5	Manipularea specificațiilor	<p>Specificații adaptate pentru a corespunde calificărilor sau competențelor unui anumit ofertant cu scopul de a exclude alți ofertanți calificați sau pentru a justifica achiziții dintr-o singură sursă și pentru a evita orice concurență.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doar un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererile de oferte - există similitudini între specificații și produsele sau serviciile contractantului câștigător - se primesc reclamații din partea celorlalți ofertanți - specificațiile sunt semnificativ mai restrânse sau acoperă o sferă mai largă decât în cazul cererilor de oferte anterioare - specificații neobișnuite sau nerezonabile - acordarea unui număr ridicat de contracte avantajoase unui singur furnizor - socializare sau contacte personale între personalul responsabil cu contractarea și ofertanți pe durata procedurii de atribuire - cumpărătorul definește un articol folosind denumirea unei mărci comerciale în locul unei descrieri generice
6	Divulgarea datelor referitoare la licitații	<p>Personalul însărcinat cu contractarea, redactarea proiectului sau evaluarea ofertelor poate divulga unui ofertant favorit informații confidențiale, precum bugete estimate, soluții preferate sau date privind ofertele concurente</p>	<ul style="list-style-type: none"> - metode ineficiente de control al procedurilor de atribuire, neaplicarea termenelor limită - oferta câștigătoare are un preț cu foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă cu preț scăzut - unele oferte sunt deschise în avans - sunt acceptate oferte care depășesc termenul limită - ofertantul care depune oferta după expirarea termenului este câștigător - toate ofertele sunt respinse, iar contractul este relucrat; - ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea, prin e-mail sau alte mijloace, în timpul perioadei de atribuire

7	Manipularea ofertelor	Personalul însărcinat cu contractarea poate manipula ofertele după depunere, în vederea selectării unui contractant favorit	<ul style="list-style-type: none"> - modificarea ofertelor, „pierderea” unor oferte, anularea unor oferte pe motivul unor presupuse erori conținute în specificații etc - reclamații din partea ofertanților - metode de control deficiente și proceduri de licitație inadecvate - indicii privind modificarea ofertelor după recepție - anularea unor oferte pe motivul unor erori - un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte - activitatea nu este relucitată, deși numărul ofertelor primite a fost inferior minimului necesar
8	Atribuire nejustificate unui singur ofertant	Fragmentarea achizițiilor, falsificarea justificărilor achizițiilor din sursă unică, redactarea unor specificații foarte restrictive, prelungirea contractelor atribuite anterior în locul relucitării acestora	<ul style="list-style-type: none"> - atribuire în favoarea unui singur ofertant la prețuri superioare sau puțin inferioare plafoanelor de atribuire concurențială - achiziții publice desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale - fragmentarea achizițiilor, pentru a evita plafonul de ofertare concurențială - cererea de ofertă este transmisă doar unui singur furnizor de servicii
9	Fragmentarea achizițiilor	Fragmentarea achiziției cu scopul evitării unei proceduri de rang superior, a concurenței sau a unei investigații efectuate de o autoritate de nivel superior	<ul style="list-style-type: none"> - două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant, situate imediat sub plafoanele de acordare concurențială sau sub limita de la care se efectuează investigații de către cadrele de conducere - separarea nejustificată a achizițiilor, de exemplu contracte separate pentru manoperă și materiale, fiecare având o valoare inferioară plafoanelor de ofertare - achiziții consecutive la valori situate imediat sub plafoane
10	Combinarea contractelor	Un contractant având mai multe comenzi similare poate percepe aceleași costuri de personal, onorarii sau cheltuieli	<ul style="list-style-type: none"> - facturi similare prezentate pentru activități sau contracte diferite; -contractantul facturează mai mult de o activitate pentru aceeași perioadă de timp

		similare pentru mai multe comenzi, ceea ce determină suprafacturarea	
11	Stabilirea incorectă a costurilor	Facturarea cu intenție a unor costuri care nu sunt permise sau rezonabile sau care nu pot fi alocate în mod direct sau indirect unui contract	<ul style="list-style-type: none"> - crearea de fișe de pontaj fictive, modificarea fișelor de pontaj sau a documentației aferente sau simpla facturare a unor costuri majorate artificial pentru forța de muncă, fără documente justificative - sume excesive sau neobișnuite percepute pentru forța de muncă - sumele percepute pentru forța de muncă nu sunt reflectate de evoluția lucrărilor prevăzute de contract - modificări evidente ale fișelor de pontaj - nu se găsesc fișele de pontaj - pentru aceleași costuri ale materialelor se percep sume în mai multe contracte - costurile indirecte sunt facturate drept costuri directe
12	Manipularea prețurilor	Lipsa de date curente, complete și exacte privind costurile sau prețurile în propunerile de prețuri, ceea ce are ca rezultat creșterea prețului contractului	<ul style="list-style-type: none"> - contractantul refuză, amână sau nu poate furniza documente justificative privind costurile - contractantul furnizează documente incorecte sau incomplete - informațiile privind prețul nu mai sunt valabile - prețuri ridicate comparativ cu contracte similare, liste de prețuri sau medii la nivel de industrie
13	Neîndeplinirea specificațiilor contractului	Contractanții care nu îndeplinesc specificațiile contractului și apoi declară în mod fals și cu bună știință că le-au îndeplinit	<ul style="list-style-type: none"> - discrepanțe între rezultatele testelor și inspecțiilor, pe de o parte, și clauzele și specificațiile contractului, pe de altă parte - absența certificatelor sau documentelor de testare sau inspecție - calitate inferioară, activitate nesatisfăcătoare și număr mare de reclamații - în documentele contabile ale contractantului există indicii potrivit cărora contractantul nu a achiziționat materialele necesare lucrărilor, nu deține sau nu a închiriat echipamentul necesar pentru

			efectuarea lucrărilor sau nu dispune de suficienți lucrători pe șantier
14	Facturi false, duble sau cu prețuri excesive	Un contractant poate prezenta cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri excesive, acționând pe cont propriu sau în cooperare cu angajați responsabili cu procesul de contractare în urma coruperii acestora	<ul style="list-style-type: none"> - mărfuri sau servicii facturate nu se află în inventar sau nu pot fi localizate - nu există confirmări de primire a unor bunuri sau servicii facturate - comenzile de achiziție pentru unele bunuri sau servicii facturate sunt inexistente sau suspecte - registrele contractantului nu indică finalizarea lucrărilor sau efectuarea cheltuielilor necesare - prețurile de facturare, sumele, descrierile sau datele privind articolele depășesc sau nu corespund cu prevederile contractuale, comanda de achiziție, fișele de magazie, inventarul sau rapoartele de producție - facturi multiple cu sumă, număr, dată etc. identice - subcontracte în cascadă - plăți în numerar - plăți către societăți off-shore
15	Furnizori de servicii fictivi	Autorizare de plăți către un vânzător fictiv, urmărind în acest fel să se deturneze fonduri	<ul style="list-style-type: none"> - furnizorul de servicii nu poate fi găsit în nomenclatoarele de societăți, pe Internet, cu ajutorul motorului de căutare Google sau al altor motoare de căutare etc - adresa furnizorului de servicii nu poate fi găsită - adresa sau numărul de telefon ale furnizorului servicii sunt incorecte - este folosită o societate off-shore
		Înființare de societăți fictive pentru a depune oferte de curtoazie în cadrul unor sisteme de cooperare secretă, în vederea majorării artificiale a costurilor sau, pur și simplu, a emiterii de facturi false	
16	Substituția produsului	Înlocuirea, fără știința cumpărătorului, a produselor prevăzute în contract cu unele de calitate inferioară	<ul style="list-style-type: none"> - ambalaje neobișnuite sau generice: ambalajul, culorile sau forma diferă de norme - discrepanțe între aspectul așteptat și cel real - numerele de identificare a produsului

			<p>diferă de numerele publicate sau cele de catalog sau de sistemul de numerotare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - număr de defecțiuni înregistrat în cadrul testelor sau în utilizare peste medie, înlocuiri anticipate sau costuri ridicate de întreținere și de reparație - certificatele de conformitate sunt semnate de persoane necalificate sau neautorizate - diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor - contractantul nu a respectat graficul lucrărilor, dar recuperează întârzierile cu rapiditate - numere de serie atipice sau șterse; numerele de serie nu corespund sistemului de numerotare al producătorului autentic - numerele sau descrierile facturii sau ale obiectelor de inventar nu corespund datelor din ordinul de achiziție
Frauda în domeniul sumelor percepute pentru forța de muncă și al serviciilor de consultanță			
1	Costurile suportate cu forța de muncă	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, perioade de lucru fictive, directe sau indirecte	<ul style="list-style-type: none"> - moduri diferite de percepere a sumelor - modificări neașteptate și semnificative ale modului de percepere a sumelor; - scăderea sumelor percepute pentru proiecte/contracte cu plafoane depășite sau urmând a fi depășite - procentajul angajaților pentru care se înregistrează costuri indirecte este disproporționat; - un număr mare de angajați sunt transferați de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa - aceiași angajați sunt transferați în mod constant de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa - sisteme deficitare de control intern al sumelor percepute pentru timpul de lucru, precum semnarea în avans a fișelor de pontaj ale angajaților, completarea fișelor de pontaj ale angajaților de către supraveghetor, completarea fișelor de pontaj cu creionul sau la finalul perioadei de

			<p>plată</p> <ul style="list-style-type: none"> - orele de lucru și sumele reale se află constant la limita bugetului sau imediat sub aceasta - utilizarea unor intrări în registrele zilnice prin care se efectuează modificări, în vederea transferării costurilor între contracte, cercetare și dezvoltare, activități comerciale - creșteri și descreșteri semnificative ale sumelor percepute unor conturi sensibile - sumele pentru timpul de lucru al angajaților sunt percepute diferit în raport cu costurile de călătorie asociate
2	Neplata orelor suplimentare	<p>Un angajator poate pretinde, cu bună știință, efectuarea de ore suplimentare false atunci când acestea nu sunt compensate în mod neoficial prin, de exemplu, acordarea de concedii suplimentare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - personalul este obligat să desfășoare activități suplimentare neplătite în cadrul mai multor proiecte – directe și indirecte - angajații salariați înregistrează doar orele de lucru normale efectuate în fiecare zi, pentru o perioadă mai lungă de timp - neplata orelor suplimentare și acordarea de bonusuri pe baza orelor suplimentare lucrate, potrivit indicațiilor conducerii - lucrările pentru contractele/proiectele al căror plafon de cheltuieli a fost depășit se desfășoară doar în timpul suplimentar neplătit
3	Servicii de consultanță/profesionale	<p>Facturi emise pentru serviciile suplimentare prestate fără descrierea caracteristicilor acestora, ci doar a numărului contractului, fără documente doveditoare pentru prestarea serviciilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nu există acorduri sau contracte încheiate oficial; cu toate acestea, se plătesc sume mari pentru „servicii prestate”, pe baza unor facturi conținând date insuficiente - există acorduri sau contracte oficiale, dar acestea sunt vagi în ceea ce privește serviciile care urmează a fi prestate, și nu există facturi detaliate, rapoarte de călătorie sau studii care să justifice cheltuielile - serviciile plătite au fost utilizate pentru obținerea, distribuirea sau utilizarea unor informații sau date protejate prin legi sau regulamente - serviciile plătite aveau scopul de a influența în mod ilegal conținutul unei cereri, evaluarea unei propuneri sau

			<p>estimări de preț, selecția de surse pentru atribuirea de contracte sau negocierea unui contract, a unei modificări sau a unei revendicări. Nu este important dacă atribuirea se face de către contractantul principal sau un subcontractant de la orice nivel</p> <ul style="list-style-type: none"> - serviciile plătite au fost obținute sau efectuate prin încălcarea unui statut sau a unui regulament care interzice practicile antreprenoriale neloiale sau conflictele de interese
4	Categorii de forță de muncă	<p>Modificarea tarifelor orare față de cele propuse în contractul inițial, cu excepția celor administrative. După atribuirea contractului personalul angajat/utilizat este remunerat la un nivel inferior celui propus inițial. Nii angajați au fost incluși în categorii de muncă pentru care nu erau calificați</p>	<ul style="list-style-type: none"> - diferențe semnificative între costurile sau cantitățile unitare propuse și cele reale, fără modificarea corespunzătoare a sferei lucrărilor sau a descrierii posturilor - facturarea fiecărui serviciu se făcea constant la nivelul maxim stabilit în contract. Specificarea în contract/comandă a numărului de ore care trebuie facturate reprezintă o excepție - anumite persoane propuse ca „angajați cheie” nu lucrează în cadrul contractului; - personalul propus nu corespunde forței de muncă existente. Este necesară angajarea unui număr considerabil de persoane. Numărul persoanelor nou angajate este semnificativ mai redus decât în propunerile inițiale - competențele angajaților nu satisfac cerințele specifice pentru categoria de forță de muncă sau cerințele contractuale; - timpul de lucru al angajaților este înregistrat ca indirect de către societate, dar este înregistrat ca direct în scopul contractului; - sumele percepute pentru timpul de lucru al partenerilor, funcționarilor, supraveghetorilor și al altor angajați nu respectă termenii contractuali sau politicile și procedurile contabile ale societății

Elemente de prevenire a fraudei și corupției

(listă non-exhaustivă)

<i>Elemente de prevenire a fraudei și corupției</i>	Promovarea principiilor de conduită etică, afirmarea valorilor, formalizarea regulilor asupra comportamentelor
	Declararea conflictelor de interes
	Implementarea și dezvoltarea unui sistem eficace de control intern
	Orientarea noilor angajați și educarea continuă a întregului personal cu privire la codul de conduită, politica existentă în domeniul riscurilor de fraudă
	Implementarea procedurilor de control adecvate proceselor, inclusiv utilizarea principiului "4 ochi"
	Segregarea sarcinilor și consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore
	Asigurarea transparenței activităților derulate
	Aplicarea sistemelor de sancționare și de comunicare operativă asupra tuturor fraudelor comise
	Analiza impactului fraudelor asupra raportării
	Instituirea unui sistem de recrutare a personalului - obiectiv și just
	Securizarea accesului la sisteme informaționale
	Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale utilizând controale de acces, monitorizare video, dulapuri și seifuri